

درس نهم

(باز تولید هویت اجتماعی)

جامعه پذیری چه نقشی در باز تولید هویت اجتماعی دارد؟

- حیوانات به صورت غریزی فعالیت گروهی خود را انجام می دهند .
مثال: زنبورهای عسل به صورت غریزی با وظایف خود آشنا هستند
جوجه تیغی ها به صورت غریزی برای دفاع از خود به صورت یک گلوله تیغی در می آیند.
- انسان ها به صورت غریزی نمی دانند که در جهان اجتماعی چه موقعیتی دارند و حقوق و تکالیف آنها چیست بلکه در جریان جامعه پذیری با موقعیت ، حقوق و تکالیف خود آشنا می شوند.
- هویت اجتماعی افراد از طریق عضویت در گروه های مختلف و ارتباط با دیگران شکل می گیرد.
- هر فرد در جهان اجتماعی متولد می شود که به وسیله نسل های قبل از او ایجاد شده باشد.
- مراحل شکل گیری هویت اجتماعی افراد در جهان اجتماعی عبارتند از :
  - ۱- بخشی از هویت اجتماعی افراد پس از تولد توسط جهان اجتماعی تعیین میگردد یعنی جهان اجتماعی فرد را به عنوان یکی از اعضای خود به رسمیت می شناسد و ویژگی هایی را متناسب با موقعیتی که در آن قرار دارد برایش در نظر میگیرد. (مثلا با صدور شناسنامه بخشی از هویت انتسابی مانند زمان تولد ، مکان تولد و ... مشخص می شود .)
  - ۲- بخشی از هویت اجتماعی افراد از طریق مشارکت در جهان شکل میگیرد یعنی فرد در جریان جامعه پذیری شیوه زندگی را می آموزد و به تدریج با موقعیت اجتماعی ، حقوق و تکالیفی که به عهده دارد آشنا می شود. (مانند دانش آموزی و ...)
- هر جهان اجتماعی برای بقا و دوام خود باید:
اعتقادات ، ارزش و شیوه های زندگی خود را به افراد آموزش دهد.
- عواملی که موجب آشنایی افراد با جهان اجتماعی می شوند عبارت اند از:
  - ۱- خانواده
  - ۲- مدرسه
  - ۳- گروه های هم بازی
  - ۴- مجلس علمی و مذهبی
  - ۵- رسانه های جمعی
- اولین و مهم ترین آشنایی های فرد با جهانی که در آن تولد می شود در خانواده انجام می گیرد.
- جامعه پذیری عبارت است از : فرایندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال میکند و مسیری که برای شکل گیری هویت اجتماعی افراد طی میشود.

کنترل اجتماعی چه نقشی در باز تولید هویت اجتماعی دارد؟

- فرایند جامعه پذیری همیشه به طور کامل و با موفقیت انجام نمی شود زیرا: انسان ها دارای اختیار هستند و ممکن است هویتی را که جهان اجتماعی برای آنها در نظر گرفته است را نپذیرند و مخالف عقاید و تکالیفی که سازمان ها و نهادهای مختلف جامعه برای آنها در نظر گرفته است عمل نمایند.
- **کجروی اجتماعی عبارت است از:** رفتارهای که بر خلاف عقاید و ارزش ها و هنجار های جامعه هستند.
- **جوامع برای پیشگیری و کنترل کجروی اجتماعی از روش های زیر استفاده می نمایند:**
  - ۱- تبلیغ واقناع
  - ۲- تشویق و پاداش
  - ۳- تنبیه و مجازات
- **تبلیغ واقناع:** هر جهان اجتماعی می کوشد تا از طریق آموزش، عقاید و ارزش های خود را به گونه ای ترویج کند که افراد برای برای پذیرش آنها قانع شوند.
- **تشویق و پاداش:** هر جهان اجتماعی افرادی که مطابق ارزش ها و قواعدش عمل کنند را تشویق و به آنها پاداش می دهد.
- **تنبیه و مجازات:** هر جهان اجتماعی کسانی که دچار کجروی شده باشند را تنبه و مجازات میکند.
- **اقناع عبارت است از:** روشی است که به وسیله آن فرهنگ در افراد درونی می شود.
- هر چه قدرت اقناع یک فرهنگ بیشتر باشد افراد کنش ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می دهند.
- **فرهنگ هایی از قدرت اقناع بیشتری دارند که:**
  - ۱- ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند.
  - ۲- با فطرت انسان سازگارترند.
- **تشویق و تنبیه به دو شکل انجام میشود:**
  - ۱- تشویق و تنبیه رسمی
  - ۲- تشویق و تنبیه غیر رسمی
- **شیوه رسمی توسط سازمان ها و موسسات اجتماعی** مانند ادارات ، پلیس و زندان صورت می گیرد.
- **شیوه غیر رسمی** توسط خانواده ، همسالان یا عموم مردم انجام می گیرد.
- **شیوه غیررسمی** تشویق و تنبیه آثار و نتایج عمیق تری دارد.

● جهان اجتماعی که روش های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد :

۱- در معرض آسیب های بیشتری قرار می گیرد.

۲- باز تولیدش با مشکل مواجه میشود.

۳- دوام و بقای آن تهدید میشود.

● در جهان اسلام دو عامل مهم که در فرآیند جامعه پذیری و کنترل اجتماعی نقش دارند عبارتند از:

۱. امر به معروف

۲. نهی از منکر

● ابعاد و نتایج امر به معروف و نهی از منکر عبارتند از:

۱- فردی

۲- اجتماعی

۳- معنوی

۴- دنیوی

● روش های امر به معروف و نهی از منکر عبارتند از:

۱. تبلیغی

۲. تشویقی

۳. تنبیهی

● انجام برخی از سطوح امر به معروف و نهی از منکر به عهده همه افراد است و برخی از سطوح آن وظیفه سازمان های رسمی و حکومتی می باشد.

(نمونه سوالات درس نهم)

- ۱- حیوانات به صورت ..... فعالیت های گروهی خود را انجام می دهند +.
- ۲- هویت اجتماعی افراد با عضویت در ..... شکل می گیرد.
- ۳- هر فرد در جهان اجتماعی متولد می شود که به وسیله نسل های ..... از او ایجاد شده باشد.
- ۴- مراحل شکل گیری هویت اجتماعی افراد را در جهان اجتماعی توضیح دهید. (هویت اجتماعی افراد پس از تولد چگونه شکل می گیرد ؟
- ۵- چرا جامعه عقاید و ارزش های خود را به افراد آموزش می دهد ؟
- ۶- جامعه برای حفظ بقا خود چه باید بکند؟
- ۷- انسان اولین و مهم ترین آشنایی خود با جهان اجتماعی را کجا و چگونه به دست می آورد؟
- ۸- چهار عامل آشنایی فرد با جهان اجتماعی را نام ببرید.
- ۹- جامعه پذیری را تعریف کنید.
- ۱۰- آیا فرآیند جامعه پذیری همیشه با موفقیت انجام میشود؟ چرا؟
- ۱۱- کجروی اجتماعی را تعریف کنید.
- ۱۲- جوامع برای پیشگیری و کنترل کجروی اجتماعی از چه روش هایی استفاده می کنند.
- ۱۳- تبلیغ واقناع ، تشویق و پاداش ، تنبه و مجازات را به عنوان راه های پیشگیری از کجروی اجتماعی توضیح دهید. (جامعه چه افرادی را مجازات یا تشویق می کند؟).
- ۱۴- اقناع چیست ؟
- ۱۵- چه فرهنگ هایی از قدرت اقناع بیشتری برخوردارند؟
- ۱۶- تشویق و تنبیه به چند شکل انجام میشود؟
- ۱۷- شیوه رسمی و غیر رسمی تشویق و تنبیه توسط چه کسانی انجام میشود؟
- ۱۸- کدام یک از اشکال تشویق و تنبیه آثار عمیق تری دارند ؟
- ۱۹- جهان اجتماعی که به روش های مناسبی برای تشویق و تنبیه ندارد با چه مشکلاتی مواجه می شود؟
- ۲۰- در جهان اسلام دو عامل که در فرآیند جامعه پذیری و کنترل اجتماعی نقش دارند را بنویسید.
- ۲۱- ابعاد و آثار امر به معروف و نهی از منکر را بنویسید.
- ۲۲- روش های امر به معروف و نهی از منکر را بنویسید.
- ۲۳- امر به معروف و نهی از منکر به عهده چه کسانی است؟
- ۲۴- به نظر شما چرا در میان روش های کنترل اجتماعی اقناع از مرتبه بالا تری برخوردار است؟